

BÖLÜM 7

VIII. ve IX. DÖNEM CHP ORDU MİLLETVEKİLİ YUSUF ZİYA ORTAÇ'IN ORDU VİLAYETİNİN ÇEŞİTLİ SORUNLARIYLA İLGİLİ TBMM FAALİYETLERİ

Akif ÇARKÇI¹

GİRİŞ

Cumhuriyetin kuruluşundan çok partili hayata geçilene kadar ki zaman diliminde Türkiye'de siyasetin ana üssü Cumhuriyet Halk Partisi olmuştur. Mustafa Kemal Atatürk'ün kurduğu CHP, sadece siyasal iktidar gücünü kullanmamış, aynı zamanda Türkiye'nin modernleşme tarihinde aktif bir rol üstlenmiştir. Osmanlı İmparatorluğunun külleri üzerinde yükselen genç Türkiye Cumhuriyeti kendisine yeni bir rejim, yeni bir ideoloji benimsemiş, eski dönemin siyasi anlayışı cumhuriyetin kuruluşunda etkin olmamıştır. Hilafet ve Saltanat gibi imparatorluğa ait kavramlar artık geçerliliğini yitirmiş, cumhuriyet temelli bir yeni siyasal nizam kurulmuştur. Cumhuriyet Halk Partisi bu dönemde, bu yeni siyasal nizamın pekiştirici ve kurucu siyasi gücü olarak başat bir rol üstlenmiştir.

Tek parti döneminde sadece siyasi sahaya damgasını vuran büyük kurucu babalar yanında dönemin aydın, yazar ve entelektüel kesiminin kahir ekseriyeti de Cumhuriyet Halk Partisi çevresinde toplanarak genç cumhuriyetin kurucu ilkele-ri doğrultusunda yürütülen icraatlara fikri ve fiili destek vermişlerdir. Bu yazar ve aydın grubu içerisinde sahibi oldukları yayın organları kanalıyla CHP'nin icraat-larını destekleyenler olduğu gibi bizzat CHP çatısı altında aktif görev alarak daha sonra milletvekili, bakan olan yazar ve aydınlar bulunmaktadır.

Söz konusu dönemde CHP çatısı altında Hüseyin Rahmi Gürpınar Kütahya Milletvekili, Ahmet Rasim İstanbul Milletvekili, Memduh Şevket Esenal Bilecik ve Elazığ Milletvekili, Reşat Nuri Güntekin Çanakkale Milletvekili, Yakup Kadri Karaosmanoğlu Mardin ve Manisa milletvekili olarak TBMM çatısı altında görev yapmış şair ve yazarlardan bir kısmıdır (www.tbmm.gov.tr, 2020). İşte Akbaba dergisinden tanıdığımız Yusuf Ziya Ortaç da bu yazar-vekil grubunun içerisinde bulunmakta olup iki dönem üstü üste (VIII. ve IV. Dönem) CHP Ordu milletve-kili olarak görev yapmıştır.

¹ Dr. Akif Çarkçı, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler PHD, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, akif.carkci@gmail.com

da Ordu'ya yani seçim bölgesine gitmiş, özellikle seçim dönemlerinde Ordu'yu, köy köy gezerek Ordu halkının sorunlarına duyarsız kalmamıştır. 1950 seçimlerinde neredeyse İsmet Paşa'ya rağmen tamamen Orduluların gönlünü alarak aday olmuş ve tekrar seçilmiştir. Aslen Ordulu olmamasına rağmen Ordu'nun o günkü sorunları karşısında duyarsız kalmamış, mecliste Ordu'nun eğitim, sağlık, iktisat gibi sorunlarıyla ilgili olarak gündem oluşturmuş, Ordu halkının taleplerini Bakanlar nezdinde dile getirerek seçmenlerine karşı olan vazifesini yapmıştır.

Yusuf Ziya Ortaç'ın meclis tutanaklarına yansıyan konuşmalarından anlaşıldığı kadarıyla Ordu halkı, özellikle köylüsü açlık ya da kıtlık yaşamamış olsa da oldukça zor durumdadır. Satın alma güçlüğü, yetersiz beslenme, yoksulluk ve bazı salgın hastalıklar Ordululara zor günler yaşattır. Verem meselesinde görüldüğü gibi Ankara bazı konulara tam vakıf değildir. Veremli hasta sayısı Ankara'nın verdiği rakamlardan fazladır. Açlık meselesinde görüldüğü gibi Ordu'da açlıktan bazı köylerin boşaltıldığı haberi doğru değilse de Ordu köylüsü oldukça yoksuldur. Eğitim ve kültür konusunda ise Ordu halkı özellikle de eşraf oldukça duyarlıdır. Lise talebinde halkın kendi içinde örgütlenmesi ve merkezi idareye milletvekilleri aracılığı ile baskı yapması bunu doğrulamaktadır. Yusuf Ziya Bey mecliste 9 konuda söz almış, soru önergesi vermiş, bunlardan üç tanesi Ordu'nun sorunları hakkında diğer altısı genel bazı meseleler ve çeşitli kurumların bütçeleri hakkındadır.

KAYNAKLAR

- Çıkla, Selçuk. (2005).** *Cumhuriyet Düşüncesinin Kökleşmesinde Yusuf Ziya Ortaç'ın Yapıtlarının Yeri ve Önemi*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Erdoğan, Emre. (2018).** *Yusuf Ziya Ortaç'ın Romanlarında ve Tiyatro Eserlerinde Yapı ve Tema*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Güney, Naim. (2018).** "Ordu'da Mısır Ekmeği ve Turşu Yiyerek Geçen Zorlu Yılların Hikâyesi", <http://www.orduolay.com>, (18.11.2020)
- Karaca, Alaattin. (2007).** TDV İslam Ansiklopedisi (c.33). İstanbul: TDV Yayınları.
- Kahraman, Alim. (2012).** Üsküdarlı Meşhurlar Ansiklopedisi, İstanbul: Üsküdar Belediyesi Kültür Yayınları.
- Mencet, Mustafa Sami. (2018).** Türkiye ve Azerbaycan'da Mizah Yayıncılığı Geleneği: Benzerlik ve Farklılıklar *E-Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi*, C.10, S.1, 12-24.
- Ortaç, Yusuf Ziya. (1928, 5 Ağustos)** Gazinin Nutku, *İkdam*. -----, (1966). Bizim Yokuş, İstanbul: Akbaba Yayınları.
- Önal, Mehmet. (1986).** Yusuf Ziya Ortaç, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları
- TBMM, (2020),** www.tbmm.gov.tr, (20.11.2020)
- TBMM, (1950).** Tutanak Dergisi, 8. Dönem, 24. Cilt, 39. Birleşim, Sayfa: 105.
- TBMM, (1948).** Tutanak Dergisi, 8. Dönem, 11. Cilt, 48. Birleşim, Sayfa: 5
- TBMM, (1949).** Tutanak Dergisi, 8. Dönem, 16. Cilt, 40. Birleşim, Sayfa: 10
- Tonga, Necati. (2012).** "İki Bacanağın İki Kardeş Mecmuası: Akbaba ve Çınaraltı", *Değirmen Yüzyılın Dergileri 1900-2000 Özel Sayısı*, S.29-30-31, Ocak-Haziran 2012, s.62-75